

מהמילחמה בנכוח הצפון מרוויחים רק הסובייטים

בעיני אזרחים רבים דמתה ישראל הר שבו לרומא הבורעת, כששליטה טירון קיסר, מתבונן בבעירה ופרט על גבל. ואומנם, מיום ליום הלכו ורבו הסימנים שהעידו, לכאורה, כי מה שניראה תחי לה כמילחמת-התשה הטרדה של הסורים ברמת-הגולן, הולך ומתפתח לקראת מיל-חמה כוללת. השבוע אף רבו החששות כי המילחמה הכוללת עלולה להתלקח בי יותד ומזוית אחת, וכי גם המלך הוסיין עלול להתפתות עליידי התערערות המצב הפנימי בישראל, ולנסות להשיג לעצמו יתרון מדיני בהפגנות של חוקפנות.

פצע פתוח. תחילה נראה היה כי ההסלמה במילחמת-התשה שמהלים הר סורים ברמת-הגולן נועדה רק לשמש לחץ על ישראל, לקראת ביקור הקרוב באיזור, כדי שילחץ, מצידו, על ישראל לקבל את תוכ-נית הפרדת-הכוחות הסורית. אולם בשבוע שעבר הסתבר כי מאחרי הפעילות הצבאית הסורית, שהגיעה לשיאה בניסיון להשתלט על מוצב שיא ההרמון, מסתתרות כוונות מרחיקות-לכת הרבה יר-תר. בפעולות אלה נחשפה ההשראה הר סובייטית הישירה.

שליטי בריית-המועצות, שנראה היה להם, ובצדק, כי מעמדם באיזור הולך ומתערער נוכח הצלחת פעילותו של הד"ר קסינג'ר, החליטו לשמור על "פצע פתוח" לפחות בגזרת הסורית. מצב זה, שניראה בעיני העולם כהקדמה לחידוש המילחמה, נועד ללחוץ על האמריקאים להחזיר את הר סובייטים לתמונת התיווך בצורה פעילה, ולהעמיד את מצריים, האולכת וגשמת מדי ההשפעה הסובייטית, במצב לא-נח. נוכח סכנת המילחמה בצפון, ונוכח הת ייצבותן של מדינות-ערב לצד סוריה, במלל ובמעשה, אין מצריים יכולה להר שות לעצמה להשיג ולתת את המשא ומתן עם ישראל, על הפרדת-הכוחות, כי אילו דבר אינו מתרחש.

ואומנם, במשך ימים אחדים נראה היה כאילו נפלו המצרים במלכודת הסורית— סובייטית. הצהרות המנהיגים המצריים נע שו חריפות יותר, והשתמע מתוכן איום לחדש את המילחמה גם בחזית הדרום. אולם, תוך ימים מיספר הסתבר כי היה זה מס'שפתיים בלבד, שנועד לאפשר ל-מנהיגי מצריים להשפיע על משטרו של האפו סאדא בסוריה לרכך את עצמתו.

מובצע הנרמי מפורא. מי ששיחק את המשחק הסובייטי עוד הסוף היתה דווקא ישראל, שלא יכלה להרשות ל-עצמה שלא להגיב בשוצמה רבה על ההתבררות הסורית. היעדר-תגובה עלול היה להתפרש כסימן של חולשה, ולגרות את הסורים לפעולות נירחבות עוד יותר. כך, לפני עשרה ימים, הוחל ביוזמה צבאית ישראלית שנועדה להוכיח לסורים כי ידיה של ישראל אינן כבולות, וכי ההיתגרות לא תשתלם להם.

תחילה היתה זו יחידה ישראלית שהפ-סה את מוצב שיא ההרמון, המוצב הר ישראלי העמוק ביותר בתוך שטח סוריה. על פיסגה מושלגת וסלעית זו, בה נושר בול דורות עזות והנשימה קשה, בגלל דלילות החמצן באוויר, לא ישב כוח ישראלי דרך קבע בגלל הנואים הקשים. הסורים סובלים יותר, בפעולה הנד-סית מפורא, שנמשכה 36 שעות, נפרצה דרך אל המוצב, כדי להגן עליה ועליו היה צורך במיטרייה אווירית. כך הוכנסו הר גם חילות-האוויר לתמונת המילחמה הר גלויה והמציחה, המתנהלת על ההרמון זה שבועיים ואשר הפכה את השלג המכסה את פיסגותיו לשחור-משחור.

הידיעות על ההפגנות, קרבות-האוויר והקורבנות בצפון, יצרו תמונה קודרת למדי של המתרחש בחזית זו. היתה זו תמונה חד-צדדית באורח קיצוני. מצבם של החיילים הסורים בחזית זו הלה המצב וקשה הרבה יותר ממצבם של חיילי צה"ל. אלא שהיתה זו נהמה-פורתא.

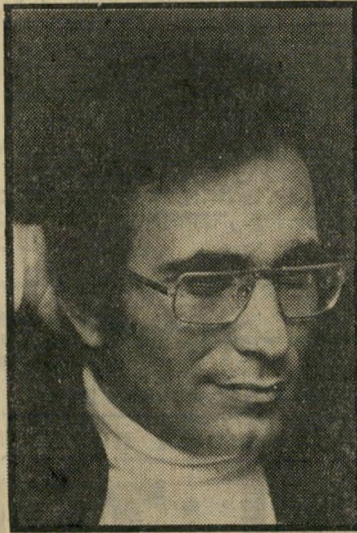
לא היתה כל ערובה לתך שמילחמת הר הרמונים לא תתפשט ותתלקח, מבלי שלאיש תהיה שליטה על כך, לכלל מילחמה כוללת. נראה היה כי הסורים עצמם אינם מעוניינים בכך. ישראל — ודאי שלא רצתה זאת, מי שיכול היה להרוות מתלקחות מילחמה כזו היו רק הסובייטים.

תומר:

האוצר מכין פ'חות!

מה שקורה כעת במשק מוכיח דבר אחד: האוצר מכין פ'חות של הלירה, בעתיד הקרוב ביותר. למסקנה זו הגיע גם איל-הממון הצעיר אבנר תומר, שמחזור חברות המימון שלו מגיע ל-700 מיליון לירות לשנה. תומר מצביע, מחד, על ירידת שערי הדולר השחור והדולר נת"ד, עם העלאת הרבית על הלוואות בלירות. הדולר השחור ירד לרמה של 4.83 לירות, וגם הנת"ד בשיעור דומה. ברור שיש יד מכוונת הוואת לירידות אלו.

מאידך, מי שמפקיד כיום כספים ב-בנקים, מקבל רישמית 14%, ויקבל עוד

איל-הממון תומר על פ'חות ורווחים

6% לערך, השלמה, מן הלקוח אשר לו נותן הבנק את הכסף. מכאן שעל הפק-דות בבנקים למתן הלוואות מקבלים כיום 20%. (הלקוח משלם הרבה יותר על כסף שהוא לוה, כי עליו להוסיף עבור ערבות בנקאית, וכן כפיצוי לבנק הנאלץ להפקיד חלק מן הכסף בבנק ישראל, ללא שימוש. הרבית שמשלם הלקוח כיום מתקרבת אל גבול ה-30%). התשואה הגבוהה על הפקדות בלירות מביאה להוצאת הכסף מאגרות-חוב צמודות כאשר, במקביל, הורדת מחירי הדולרים מדבנת גם היא לעבור ללירות. קיים, אם כן, לדעת תומר, תהליך הגורם להעברת המימון הצמוד אל מימון ש-אינו צמוד לשום דבר. זהו תהליך שבו מעוניין רק מי שחושב על פ'חות.

הגורם העיקרי לפ'חות כיום הוא הר עובדה שהתאמת שער הלירה לערכה הריאלי תביא להורדה מהירה של הר ריבית ולהאטת האינפלציה. הריבית הר גבוהה מכוונת לפצות על ירידת ערך הר כסף, בגלל אי התאמתו לערכו האמיתי. לכן, סבור תומר, אין כל פסק כי שר האוצר יכריז על פ'חות ברגע שתקום ממשלת-מעבר יציבה פחות-אווירית. דווקא ממשלת-המעבר היא שתעשה את הפ'חות, כדי שהוא לא ייוקף לחשבון הממשלה שתקום אחרי הבחירות.

רווחים באשקלון

מיפעל בידי אשקלון הרויח בשנת 1973/74 שלשה מיליון לירות. הרווח הזה היה בשנה הראשונה בה נוהל המיפעל על-ידי ליחוא ויסר, לאחר ש-ניקנה על-ידי עץ-לבד. קודם-לכן היה המיפעל בידי קונצרו כור, והפסיד ב-13 שנות קיומו 8 מיליון לירות. עובדי המיפעל יקבלו חלק מן הרווחים הגדולים. בשנה הראשונה ל-ניהול החדש גדל המחזור הכספי מ-33 ל-51 מיליון לירות, והושקעו 7 מיליון לירות בציוד חדש. הרווח היה יכול

הבורסה שותף חדש לחדרה

החברה הבינלאומית לפיתוח בודתה עתה אפשרות כניסה למיפעל נייר חדרה. נייר חדרה משקיעים עתה 80 מיליון לירות במיפעל חדש לקרטון, ויצטרכו לגייס לפחות 30 מיליון לירות דולר עצמי, הון העצמי הנוכחי שלהם הוא כ-28 מיליון לירות. כיוון שהמנכ"ל הדינמי של מיפעל נייר חדרה, יש שכתר חיימובי א, יושב גם בהנהלת החברה הבינלאומית, הועלתה האפשרות כי הבינלאומית תקנה שלוש ממניות מיפעל חדרה, לאחר שזו תכפיל את הונה. ההנחה היא כי חדרה תנפיק מניות שיימכרו לבינלאומית במחיר של 300% לערך, ומשום כך גם עלו לאחרונה שערי נייר חדרה לרמה זו.

בעוד הבינלאומית נוטה לכניסה למיפעל נייר חדרה ורואה בכך השקעה המפתחת פרויקט חדש, לא ברור אם חיימובי יתלהב מכך שיהיה לו משקיע חזק במועצת-המנהלים. יש הטוענים כי הוא מעדיף פיזור ההשקעות החדשות בין מיספר רב של בעלי-מניות, כדי שלא יהיה גורם חזק מדי בפנים.

לאחרונה דחתה הבינלאומית הצעה לקנות חלק נכבד במניות אליאנס. הכוונה היא למניות שבידי המשקיע הקנדי ג'ק ליבו, שהחליט למכור את חלקו בחברה (בידו מניות ב-9 מיליון דולר לערך, שהן כרבע הון השולט). ליבו נכנס לאליאנס כאשר היה הקניין הראשי לקנדה וקובה. לקובה לבדה סיפק צמיגים ב-3 מיליון דולר לשנה. לפני כשנה בוטל הזיכיון שלו לקובה, וגם המכירות לקנדה פחות כדאיות לאליאנס, המשוקת עתה בעיקר לארצות-הברית וגרמניה.

מלמדים את הסוס

תושבי ישראל חלדו לאכול בשר קפוא, כבד קפוא, ולא עופות — 10 לירות הקילו! והעם לא אוכל פרוטאינים. פקידיה-הממשלה שבעיר-צפון: אין צורך לקנות בחו"ל בשר בדולרים, אפשר לה-סוך מטבע זר. המעשייה על הסוס שאולף לצום מתקיימת למעשה בישראל בימים אלה.

מחסני הממשלה מלאים עכשיו ב-12 אלף טונות בשר קפוא. הצריכה היא רק 1000 טון לחודש. בקצב הנוכחי יתקלקל מרבית הבשר תוך כמה חודשים, ויאלצו להשליכו. הממשלה מוכרת כיום בשר קפוא עם עצמות ב-9 לירות הקילו, ובלי עצמות ב-13.5 לירות הקילו. מחיר זה כולל מיסים שונים שהממשלה מטילה, בשיעור של כ-2 לירות לקילו. לטווח קצר חייבת הממשלה להוריד עוד יותר את מחירי הבשר שהיא מוכרת, אבל במק-ביל עליה לפקח על המחירים לצרכן. הדרך היחידה לבצע זאת היא להגדיל את היבוא של בשר ללא עצמות, המיובא כבר בארצות עטופות במי שקל קבוע, ו-לפי סוגים.

סטיק לחוד, צלעות לחוד, גולאש

מי מסוגל לקנות בשר כאשר קילו עוף עולה 10 לירות? ולמה הוא עולה ככה? מפני שמחיריהם של שאר סוגי הבשר האמירו. וזאת למה? בגלל שתי סיבות: האחת, אדישות של פקידיה-הממשלה הר אחראיים לנושא, והשנייה: הרצון להעי שיר כמה יבואנים, תוך הרעבת מי שאינו יכול לשלם 20 לירות ומעלה לבשר קפוא.

למשל. היבואנים מוכרים לשון לרישות-השיווק במחיר של 16.5 לירות הקילו. בלשון אין עצמות, אין שומן — כל מה שהחנות צריכה לעשות הוא לקחת אותה כמות-שהיא ולמכרה עם רווח סביר.

כמה אתה משלם לחנות תמורת הר לשון? 25 לירות הקילו (!). היינו, רווח של 50%! זוהי בערווייה שאין כמוה, ופקידי המנכ"ל החדש של מישרד-המיס-חריה-המעשייה משה מנדלבאום אינם פוצים פה בנדון.

אז, למשל, הכבד הקפוא. הצרכן משלם כיום 15 לירות לקילו כבד קפוא. מדוע? כיוון שפקידי-הממשלה צריכים להבטיח ריווחי היבואנים. וזאת כיצד? כבד דרום-אמריקאי עולה שם כ-1300 דולר הטון, ובישראל צריך לעלות לא יותר מ-9.5 לירות הקילו. ניתן למכור כבד מדרום-אמריקה לצרכן במחיר של 10.5 לירות מכסימום, ולהזיל בכך את מחירי שאר סוגי הבשר. אלא שמדרום-אמריקה מרשים כיום להביא רק 1000 טון, וכל השאר — כ-2000 טון — מייבאים מאמריקה הצפונית. זה עולה 1600 דולר הטון, ובארץ מוכרים אותו במחיר של 13 לירות הקילו. ברור כי אילו ניתן היה ליבא כבד באורח חופשי, ללא התערבות הממשלה, היו הכל קונים כבד דרום-אמריקאי במחיר זול בהרבה מן הצפון-אמריקאי.

כיצד מונע זאת מנדלבאום? ראשית, מתירים להביא מדרום-אמריקה כבד רק מפרות השחטות עבור ישראל. מאמ-ריקה הצפונית מרשים להביא כבד ללא כל הגבלה, שכן אין כל יבוא של בשר לארץ משם. כך מגבילים את כמות הכבד, והרי לכל פרה יש רק כבד אחד. שנית, מטילים מס מיוחד על הכבד הר דרום-אמריקאי, בשיעור של 1.75 לירה לקילו. כדי שלא יהיה זול מדי ביחס לכבד הצפון-אמריקאי. כך מצליח מנ-דלבאום לייקר את מחירי כל סוגי הר כבד לצרכן ל-15 לירות הקילו.

או המרכיב העיקרי של הפרוטאינים, הבשר הקפוא. הממשלה העלתה את מחיריו בחודשים האחרונים ב-40%. התוצאה: צריכת הבשר ירדה ב-50%.

לחיות כ-5 מיליון לירות, לולא ארבעה חודשי השיתוק עקב המילחמה. לבידי אשקלון פותח בימים אלה מח-לקה חדשה ליצור פורמיקה, בה הוש-קעו 2.5 מיליון לירות. המחזור הצפוי לשנה הקרובה הוא 100 מיליון לירות.

השר ברירב על סוסים ואנשים

לחוד. בשר זה יש לשווק כאשר המחיר הממשלתי מצויין על העטיפה, כפי שנהוג בכל ארצות המערב. כך יכול מישרד המיסחרי-התעשייה להכתוב את המחיר רים ולגרום להורדת מחירי הבשר ל-15 לירות הקילו, לעומת יותר מ-20 לירות כיום. אם תעשה זאת הממשלה, היא תוכל לגרום להורדת מחירי הבשר בצורה דרסטית, ולהוריד את המדד בכמה נקו-דות טובות. הרווח של הממשלה מהורדת המדד יהיה שווה לה מאות מיליוני ל-רות. האם גם זאת טחו ענייה מראות? היכן הוא סגן סימ-טוב של שיווק הבשר? האם לא יזוז כלום ללא ועדת אגרנט בתחום הרעבת האוכלוסיה?